

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: . . . . . Egy hóra . . . . . Negyedóra		Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 49. szám.
---	--	--	---

Nem roppanunk össze.

Debrecen, szept. 12.

Az ellenzéknek a katonai javaslatokkal szemben mindig az volt a slágere, hogy az ország nem bírja ki a terheket s annyit emészt meg a katonaság, hogy semmi más célra pénz nem jut. Hiába jelentették ki igen illetékes helyen, hogy ez fantazmagória, hogy a nemzet anyagi erejét a katonai javaslatok tulfeszíteni nem fogják: nem adtak ők erre semmit. Betanulták a nótát: fujják tehát tovább rendületlenül.

Legutóbb azonban olyan szenzációs hír került nyilvánosságra, amely irgalmatlanul kivégzi az ellenzék hazugságait. A jövő évi költségvetés előmunkálatait végzik most s Lukács László pénzügyminiszter szeptember végén vagy október elején be is terjeszti a költségvetésről szóló törvényjavaslatot. Nos: ez a javaslat nagy meglepetést hoz. Ki fog tenni, hogy a hadügyi tételek egyáltalán nem vágnak akkorra összegekre, mint a mennyit a véderő javaslat pénzügyi bírálói jósolgatnak. De hoz a költségvetés más örvendetes meglepetést is és pedig azt, hogy kulturális és szociális célokra csaknem akkora újabb összeg jut már a jövő évben, mint a hadügyi költségvetés fölemelt tételei. A kormány megszabott összegekben igazolja, hogy kulturális és szociális haladásunkat épp annyira szívén viseli, mint a véderő szükségesnek mutakozó fejlesztését.

A nemzet tehát nem fog összeroppanni a katonai terhek alatt, sőt a katonai terhek eme-

lése nem is lesz olyan nagy, mint ahogy beszéltek. Sőt ime, amilyen többletet a hadsereg lábraállítására kíván, éppen annyit szentel a kormány kulturális és szociális célokra is, tehát az államháztartás kiadásainak emelkedése még egyszer annyi lesz és az ország még ekkor sem fog összeroskadni. Amiből világosan meg lehet érteni kettőt. Az egyik nagyon becses tanúság; az, hogy a hadsereg fejlesztéséből egyáltalán nem következik valamely ország közmívelődésének elhanyagottsága vagy gazdasági életének hanyatlása. A militarizmus követeléseit kétségtelenül súlyosak, de sohasem keresztezik a kulturális beruházásokat, nem teszik lehetetlenné a nemzet kultúrniójának emelését. Hogy egyéb példát ne említsünk: Németország a legerősebb katonai állam és bizony mégis megirigyelhetjük tudományos, művészi és közgazdasági életének gyönyörű virágzását. Bölcs és nemes dolog, ha a kormány ezt a költségvetésben számokkal is dokumentálni fogja; legalább látni fogja mindenki, hogy a nemzet jövőjét a hadsereg erősítése egyáltalán nem veszélyezteti, sőt szinte parancsként diktálja reá a kormányra, hogy a külső védelem fejlesztésével együtt izmosítsa az ország belső haladását, áldozzon a kulturára és enyhítse az ország szociális nyomorúságát.

A második tanúság, ami a mai viszonyok között ennél az általános igazságnál nem kevésbé fontos az, hogy az ellenzék harcmórája ebben az esetben sem bizonyult igaznak és becsületesnek. Az ország minden zugát fel akarják lármázni azzal a hazugsággal, hogy a hadsereg kedvéért minden, ami drága és

becses egy nemzet boldogulásában, vissza fog maradni, a kulturáról és a szociális haladásról szó sem lehet abból a szimpla okból, hogy a hadügyi kiadásokon kívül többé egy fillér emelkedést se lehet kisajtolni az állami költségvetés kiadási tételébe. Ezt a rágalmat, a szédelgésnek ezt a hitvány eszközét maga az állami büdzsé fogja megsemmisíteni és egyben ismét igazolja vele a közvélemény előtt, hogy az ellenzék harcából az őszinteség, az igazság, a becsületesség hiányzik és annál gyengébb alapokon mőzög az egész obstrukciós küzdelem, mennél gyakrabban huz ki a kormány egy — ilyen komoly hazugságot a lába alól. Való tény, hogy ők leleményesek s ha most már nem kiabálhatnak arról, hogy az ország összeroppan a terhek alatt, hogy a kulturával és a társadalmi viszonyok javulásával nem törődik senki, majd kitalálnak valami újabb hazugságot. De a nemzet mindig jobban és kétségtelebül belátja, hogy nem lehet nekik hinni egy szót sem. A legnagyobb kétely, az anyagi összeroppanás réme most rombadólt kivégeztetett. Pedig ez volt a legsúlyosabb argumentum a katonai javaslatok ellen. Amit ezentul ki fognak eszelni: az a hazugság ehhez képest ártatlan lesz. A közvélemény az újabb ámitásokkal sokkal kurtábban és gyorsabban fog végezni.

Kihallgatások a királynál. Bécsből jelentik: Ő felsége Lipót Szalvátor főherceget külön kihallgatáson fogadta. Azután ő felsége Nagel dr. herceg-érsek esküjét fogadta, a mely aktusnál Gudenus gróf főkamrás és Stürgkh gróf közoktatásügyi miniszter asszisztált.

Heudier kisasszony férje.

Irta: MARCEL PRÉVOST.

Azt hiszem, nem sokáig fogom már vonzolni az életet ebebn a siralomvölgyben. — Csak egy esemény volt bus lemondásra kárhoztatott vénleány-életemben, amely elég vidám volt az évek és a magány dacára. S ime, most ez az esemény eltűnik; nincs többé: nem volt soha; tévedés volt. Csak kicsi kutyám, Moustache, marad meg, harmóniumom s örök üdvösségem gondja.

Hm! Ez bizony sovány. Ha regényes hajlamu, fiatal leány volnék, még nem volna az a vigasztalásom, hogy leírhatnám titkos bánatomat egy csinosan bekötött albumba. De negyvenhárom éves korában az ember már nem vesz fel új szokásokat.

Szerelmes voltam és szeretve lettem mind maig, negyvenhárom éves koromig. Vajjon van-e sok olyan nő Párisban vagy Londonban ki ennyivel dicsekedhetik? És soha, de soha civódás nem volt köztünk; huszonkilenc esztendőig csupa harmónikus szerelem, a legtökéletesebb egyetértés.

Elmondom, hogy kezdődött. Apám szegény adóhivatalnok volt, egyike azoknak, kik soha el nem jutnak a magasabb fizetési és rangfokozatokba, mert valahányszor egy jó hely megüresedett, mások, kevésbé féltékenyek és jobban protezsáltak vitték el előle. Haláláig ott vegetált a Sarthe cantonban, — ahova a házasságát követő napon

neveztek ki, ahol én születtem s ahol fölnevelkedtem.

Itt, Givryben ismerkedtem meg férjemmel. Szüleim és én mindjárt így hívtuk őt, a kis Lucient, aki minden szünnidőben eljött Givrybe, hogy ott töltsse a kéthónapi szünnidőt rokonainál. Egy adóhivatali ellenőr fia volt, akit négy testvérével együtt keserves gonddal neveltek fel. Letertre-hez hasonlítva több gyermekük nem volt, majdnem gazdagoknak tetszettek. Készséges beleegyezésemre a Lucien nem köntendő házasságba nem mooskolta be — hát semmiféle önző gondolat; hajlamomat — nem befolyásolta az érdek: különben is mind a ketten tizennyévesek voltunk — ő két hónappal volt idősebb nálam. — Ebben a korban a pénz nem zavaria meg a terveket.

Lucien meg én kedves szerelmesek voltunk. Lucien végtelenül féltékeny volt, gyengéd szívű, de amint mondani szokták, kissé alacsony színvonalu; kényem-kedvem szerint — jártam el vele. Beléoltottam a meggyőződést, hogy ő az én férjem s ő elfogadta. S az, hogy a férjem volt, ez abban állt, hogy örökké a szoknyámon lógott, mintha kis unokaöcsém lett volna, aki nálunk vakációzik. Néha megcsókoltuk egymást: ez körülbelül annyi izgalmat okozott nekünk, mint a pofonocskák és íricskák, melyeket hébe-hóba váltottunk . . . (Kezdem azt hinni, negyvenháromévi nyugalom után, hogy vérmérsékletem meglehetősen hideg; ami Lucient illeti, addig a pillanatig,

— mikor elhagyott, — valóságos kisleány volt, a képzelhető legártatlanabb gyermek.)

Tizennyolcéves korunkban el kellett válnunk. Letertreék, a kerület képviselőjének protekciójából, nem remélt állást kaptak Luciennek; egy nagyon gazdag, angol, aki már egyszer beutazta a világot üzleti ügyekben s most szórakozásból újra meg akarta nézni, maga mellé fogadta őt utitársul. Feltétele az volt, hogy utitársa egy francia fiatal ember legyen, mivel azt tapasztalta, hogy a franciák társalgása élénk, szellemes, mulattató. Lucien, bár őszintén bántódott, hogy el kell engem hagynia, nem titkolhatta örömét sem, hogy beutazhatja a föld legszebb vidékeit és városait. — Persze nem feledkezünk meg a jövőd terveiről sem. „Mihelyt az öreg szappangyárosnál (az angol: Robinson's Soap) megkeresek néhány száz fontot, megszököm tőle és visszajövök, hogy nőül vegyelek. Mennyi idő kell ahhoz, hogy elegendő fontot gyűjtsék össze?” Ezt nem határoztuk meg; de bizonyára nem fog sokáig tartani s egybekelésünk csak hónapok kérdése. Engem is megrészegített Lucien boldogsága s mikor bucsuztunk, nevetés is vegyült könnyeink közé.

Ez huszonöt évvel ezelőtt történt. Huszonöt év! Éppen elegendő egy nőnek, hogy családot alapítson s rendezen arra is hogy gyermekei után láthassa egy új nemzedék keletkezését. Én huszonöt éven át vártam a házasságot, a családot, az életet! Jól tudom, hogy sen-

Névszerinti játék.

A képviselőház ülése.

Az ellenzék tovább játszik a képviselőházban a többség türelmével, névszerinti szavazásokkal fecsérelve a nemzet idejét azzal a kiáltással, hogy az ellenzék dolgozni akar. De a névszerinti szavazások ideje délig tartott s akkor a Kossuth-pártról Paizs Gyula állott fel és mondott beszédet igen gyér érdeklődés mellett.

Az ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg a mai ülést.

Bemutatja a budapesti népgyűlések két rendbeli feliratát a sajtószabadság megvédése tárgyában.

A felirat hovautalására vonatkozólag **Bikády Antal** az elnöki előterjesztéssel szemben ellenindítványokat terjeszt elő, melyre husznál több képviselő névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kérte.

Az elnök ily értelemben rendelkezik.

Hasonló sorsban részesültek **Kunágot** és **Kisbér** polgárságának feliratai az általános, titkos választójogra vonatkozólag, a melyekre az elnöki előterjesztéssel szemben **Bikády Antal** ugyancsak ellenindítványt terjeszt elő. Az ellenzék pedig ezekben az esetekben is névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kérte.

Az elnök így rendelkezik.

Napirend szerint következtek ezután a névszerinti szavazások.

Kétrendbeli névszerinti szavazás után az indítványozók visszavonták a többi ellenindítványokat, melyek különböző feliratokra vonatkoztak és a Ház áttért a véderőjavaslatok általános tárgyalásának a folytatására.

Pajzs Gyula: Csatlakozik az Aponyi beszédében kifejtett érvekhez. A javaslat elfogadását pénzügyi és közgazdasági szempontból lehetetlennek mondja és a pénzügyminiszter ismert szaktudását és hazafiságát sem tartja a javaslat mellett elég garanciának, annál kevésbé, mert a pénzügyminiszter a reform gazdasági jelentőségéről mindeztideig nem nyilatkozott. Ezután a honvédelmi miniszter beszédével foglalkozik, a ki azt mondta, hogy a belföldön elköltött honvédelmi költségek kiadása nem képez töké, csak kamatvesztéséget. Ezt kétségbe von-

ki se hinne szavamnak, vagy hogy mindenki örültnek tartana, ha e bizalmas vallomást nem magamnak, de másnak is merészelném elmondani. Pedig ez az igazság. Huszonöt éven át egyetlen létjogom — valamint az, hogy az életet kellemesnek találtam — az volt, hogy szerettem valakit s ez a valaki szeretett engem. A sors nem kényeztetett el; az a kevés pénz, amim volt, egy jegyző családja folytán a felére olvadt le; elvesztettem anyámat, — majd rövid időre rá apámat is; s mégis elég élénk voltam, tele reménnyel, bizva az elégtételen, amit a sors nyújtani fog!

S e huszonöt év alatt egyetlenegyszer se láttam viszont Lucient. Őszintén elhittem huszonöt éven át mindazt, amit nekem írt, mert rövidebb-hosszabb időközökben egyre jöttek tőle levelek, amelyekben mi sem hazudtolta meg reményeimét s amelyeket, úgy tetszettek nekem, ugyanazok a meleg, baráti érzelmek sugallanak, mint az anyéimeket. Országot beh sokat látott a kis Lucien: Algirt, Marokkót, Egyiptomot, Indiát, a két Amerikát, mind be kellett utaznia a vén Robinson's Soapal. Néha visszakerültek Franciaországba is, de még csak annyi ideje se volt Luciennek, hogy huszonöt órára leszálljon Givryben s meglátogassa a „feleségét.“ — A feleségét! Mindig így szólított a leveleiben s én a feleleteimben soha másképp, csak így: „Kedves férjem!”

Tegnap, két óra tájban, éppen azt a da-

ja. A miniszter rámutat arra, hogy mi nem költünk többet, mint amennyit könnyen elbirunk. Így 1921-ben 600 millióval több lesz az állami bevétel, míg a katonai tulkiadás alig 60 milliót fog kitenni. E mellett más államok aránylag is többet költenek katonai célokra.

Orfeumok és más mulatók.

A főkapitány javaslata a jogügyi bizottság előtt.

A főkapitány ismert orfeum szabályrendelet-tervezetét ma tárgyalta le a jog- és pénzügyi bizottság, azt néhány lényegesebb módosítással el is fogadta, illetve elfogadásra ajánlja a törvényhatósági bizottságnak. Debreczenben tehát a színházi szezon alatt is lehetnek orfeum-előadások. Ma tulajdonképpen csak orfeum-előadásokról és a szokásos vásári mutatványokról lehet szó, mert műszinkörök és egyéb látványos előadások Debreczenben még nem szokásosak.

A szabályrendelet tervezet, amely nagy részben a fővárosi hasonló szabályrendeletnek átvétele, nem egészen liberális, vagy pedig arra készült, hogy szakaszai között tojástáncot járva, be ne tartásák azokat. A közrend címén az életet magát, az orfeumot eltemeti a szabályrendelet. Némely intézkedése a folytonos engedély-visszavonást tartja, mint **Damokles-kardot** az engedélyes feje felett s elfeledi a szabályrendelet, hogy a szakaszokban nem gyermeknevelő intézetet kell szabályozni, hanem az éjszakai szórakozásnak kell lehető okos, de nem morált-prédikáló, szemforgatásos korlátokkal valamelyes határokat megszabni. Az eredeti tervezetben még a műszinkörök hazafiságára és vallásosságára is figyelemmel volt a főkapitány, ezt a rendelkezést azonban a jog- és pénzügyi bizottság törölte.

Fölállít azután a szabályrendelet egy csomó tiltó rendelkezést a közönségre, a nőknek nem szabad kalappal a nézőterre menni, nem szabad jókedvűen megmukkanni, ha dudolni akarja az előadóval a refrént, nem szabad sok mindent, amikre mind táblákon figyelmeztetik a közönséget, úgy, hogy a közönség a táblákon írt tilalmak elolvasása után igazán nem tudja, hogy mit szabad.

A szabályrendelet stílusainak magyarságáról pedig nem szabad beszélni, az több, mint hivatalos. Pedig erre is figyelemmel kellene lenni abban a szabályrendelet meg-

alkotásánál, amely a magyar előadásokra olyan nagy súlyt fektet.

Kimaradt a szabályrendeletből annak a megállapítása, hogy hány orfeumot, mulatót, vagy egyéb ilyen szórakozó helyet engedélyezhet a főkapitány, mert már eddig is olyan hangok hallatszottak, hogy a főkapitány diskrecionális joga lévén az engedély megadása, csupán egy-két kiváltságos hely fog engedélyt nyerni.

A tervezet jelentősebb részeit már ismertettük, most csak a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalásait és a változtatásokat közöljük:

Fejér Ferenc dr. bizottsági tag kifogásolja, hogy az engedélyt csak egy hónapra adják meg s azt is megvonhatják. Ez sérelmes azokra, akik valamely állandó, jellegű, mutatványos célra rendelt épületet emelnek. Mert ha közérdek kívánja az engedély megszüntetését, akkor sajtátítsák ki az épületet és kárpótolják az engedélyest.

Márk Endre udvari tanácsos az engedély díjak leszállítását javasolta, a mit a bizottság el is fogadott s e szerint az új díjszabás különösen figyelemmel van az olcsóbb táncmulatókakra, hogy azok után kevesebb díjat kell fizetni.

Az engedély visszavonásáról szóló szakasznál **Bakonvi Samu** kifogásolta és a jogrend sérelmének látja, hogy a visszavonásról szóló főkapitányi rendelet csak birtokon kívül felelbezhető.

Rostás István főkapitány a **Bikánál** előfordult botrányokra hivatkozva, szükségesnek tartja, hogy az engedély visszavonási rendelkezést csak birtokon kívüli felelbezhessen megfélebbezni. Rámutatott arra, hogy esetleg perverz előadások esetén is szükséges ez.

Végre a bizottság **Bakonvi Samu** és **Kovács József** polgármester indítványára kimondta, hogy birtokon kívüli felelbezhessenek van helye, a közszemérmét, közerkölcsöt, közbiztonságot sértő és olyan eseteket, amelyeknek főnforgása esetén az engedélyt ki sem lehetett volna adni.

Kihagyta azután a bizottság azt a rendelkezést, amely utasítja a mulatóhely tulajdonosokat, hogy a hazafias, vallási és erkölcsi érületet felemelő irányzatú darabokat vegyenek föl műsorukba.

Kimondták, hogy a nőközönség a nézőtéren kalappal nem tartózkodhatik. A közönségnek a szereplő személyekkel együtt énekelni nem szabad.

Erre megjegyezte az egyik tag, hogy a legelőkelőbb fürdőhelyeken a legelőkelőbb közönség megteszi, hogy a szereplőkkel a refrént vele énekl.

rabot gyakoroltam a harmóniumon, amelyet vasárnap a templomban fogok játszani, mikor kis cselédem lépett a szobába s azt jelentette, hogy egy hölgy óhajt velem beszélni. — Szüleimnek egy régi ismerőse volt aki azóta magasra vitte fel: tanfelügyelője lett egy kerület elemi leányiskoláinak. Egy-két napot óhajtott Givryben tölteni, hogy fölkeresse régi barátait — no meg valószínűleg azért is, hogy eldicsekedhessék fényes karrierjével. Egy fél órácskái cseveghettünk s rendre megemlékeztünk közös ismerőseinkről.

— És Letertre ural érintkez-e még? — kérdezte tőlem az urinó.

— Lucien Letertre-el?

— Igen, aki megnősült s most Angliában él, Derbyshireben.

Volt annyi erőm, hogy azt feleljem neki: „Nem, már régen nem hallottam hírt felőle“ s hogy kikérdezzem őt, mit tud róla. Elmondott mindent, nem kérte magát. A miniszterium küldte őt Angliába avval a megbízással, hogy tanulmányozza a munkás-iskolák szervezetét s így jutott el Derbyshirebe. Középp-Anglia legnagyobb gyártelepeire. S kivel találkozott Robinson's Soap gyárában? Egész egyszerűen az én férjemmel, Lucien Letertrel, az öreg Robinson örökösével, három gyermek apjával.

Mikor magamra maradtam, sirtam egy kicsit, aztán kicsufoltam magamat, ostoba vén fejemet, mely elég balga volt azt hinni, hogy egy férfi huszonöt évig hű marad egy emlék-

hez. Igaz, hogy én feláldoztam ennek az emlékek egész ifjúságomat s egy bizonyos szépséget, amely talán ért annyit, hogy férjet szerzhett volna nekem . . . Leültem íróasztalomhoz, hogy levelet írrok Luciennek s szemérvetem hazudozásait. De eltűnődtem s gondolataim megállítottak. E hazugságoknak köszönhetem, hogy huszonöt évig majdnem boldogan éltem. Férjénél voltam huszonöt esztendőig. Mi lett volna e huszonöt év az illúziók nélkül, melyekben Lucien ringatott? Talán ő megértette mindazt. S ez tartotta tán vissza, hogy kilenc évvel ezelőtt, ikor megnősült, azt írja nekem: „Szegény, jó Adélem, ne gondolj többé rám . . .“

Legyünk erősek s ne siránkozzunk sokat. Huszonöt éven át azt képzeltem, hogy Lucien neje vagyok; ma özvegy lettem, ennyi az egész.

Ejnye, minő gondolatom támadt hirtelen! Hátha megírnám neki, hogy küldje el nekem az egyik fiát, hogy szívesen felnevelném, hogy evvel gazdagon kárpótolna azért, amittől megfosztott?

Ez a gondolat egészen felvidít. Rajta, — vén bolond, szegény Heudier Adél. — vedd elő pápaszemedet s írj Robinson's Soap örökösének.

Egy kis bátorsággal és szívósággal mindig szembe lehet szállni a mostoha sorssal s diadalmaskodhatunk is rajta. Anya leszel, Heudier Adél, mint ahogy feleség voltál — képzeletben,

Végül kimondták még azt is, hogy a szereplő női személyzetnek senkinek az asztalához nem szabad ülni, sem a vendégnek az ott tartózkodó művésznőkhöz.

A rosszul sikerült szabályrendelet most már a közgyűlés elé kerül, ahol hihetően még változtatni fognak a dolgon.

Dühöng az Aetna.

Kilenc falu láva alatt.

Cataniából táviratozzák: Ma reggel Riggo tanár, az Aetnán levő obszervatórium igazgatója jelentette, hogy a múlt éjjel az Aetnán új tüzhányó keletkezett, amely szintén működésben van. A 16 felső kráter folytonos füstfellegeket bocsát ki magából, a két alsó kráter pedig, amely a községtől 7 kilométernyire a tenger színe fölött pedig 1800 méter magasságban van, látványt hány. A látvány igen széles és heves iramban folyik a castiglionei erdőbe, de behatolt a rovetellői szőlőkbe is. A radabói erdőterületen a föld hamuval van fődve. Tegnap este óta a hamueső némileg csökkent.

Róma, szeptember 12. Az Aetna folytonosan veszélyezteti a környéket. Cataniában három nap óta hamu esik állandóan, a lakosság ijedten menekül és a hatóságoknak minden erejüket meg kell feszíteniök, hogy a megrémült embereket visszatartsák házaik végleges elhagyásától és a veszélyeztetett falvakat megóvják az elnéptelenedéstől. Ily háromnapos hamuesőre az 1908-iki nagy tüzhányókatasztrófa óta nem volt eset. — Az Aetna környékén levő községekben a lakosság állandóan talpon van. Mindennap környező körmenetek járják be az utcákat, miközben egyik földrengés a másikat éri.

Róma, szeptember 12. Kilenc falut teljesen elöntött a láva, a magasabb helyeken fekvő községek is veszélyeztetve vannak. Az újonnan nyílt kráterekből eddig még nem látott nagyságu kövek röpködnek szét, a hegy oldalán pedig újabb kráterek nyílnak. Rojatelto község egészen elpusztult.

Színház és művészet.

A színházi pótfillérek. Az Országos Színészegyesület évekkel ezelőtt erélyes mozgalmat indított nyugdíjalapjának restaurálására. Minthogy azonban a színészek terhei már oly nagyok (fizetésük 10 százalékát adják e célra), hogy újabb terhek vállalása existenciájukat veszélyeztetné, másfelé kellett keresni a megoldást: az elaggott színészek jövőjének biztosítását. Erre azonban egyetlen mód mutatkozott lehetőségre, ha a jegyek árát, mint az Németországban már évtizedek óta szokásos, néhány fillérrel megadóztatják. A mozgalom a miniszteriumban tetszésre talált s a színházi bizottságok is egymásután adták hozzájárulásukat a humánus akcióhoz. Egyedül a debreceni színházi bizottságnak voltak aggályai, hogy ez új adó a közönséget a színház iránt elhidegíti. Most azonban a miniszterium oly megkötéssel juttatta a színházhoz jövő évi koncesszióját, hogy ezt a jótékonysági adót kiterjeszteni szedni tartozik. Irmay Béla színházi titkár a mai napon megjelent K. Tóth Mihály dr. kultúrtaácsnoknál, a színházi bizottság előadójánál, akinél bemutatva Zilahy Gyula színházgatói engedélyét és kérte, hogy a legközelebbi bizottsági ülésen e tárgyban tegyen előterjesztést. Mint értesülünk, a napokban Ditrói Mór, az országos színészegyesület elnöke és Roboz Elek, a

nyugdíjintézet főtisztviselője is Debrecenbe érkeznek, hogy e tárgyban eljárjanak az illetékes hatóságoknál. Mi a magunk részéről a legmelegebben csatlakozunk a kérelmezőkhez s nem hinnők, hogy bárki is akadna, aki nem szívesen adná filléreit erre a humánus és nemes intencióju mozgalomra. Páholyok után 20, földszinti ülőhelyek után 10, 1 koronán alóli helyekre 2 fillér lenne kirovandó.

„Nem kell komoly vita.”

A politika eseményei.

Minden jel arra enged következtetni, — hogy az obstrukció rövidesen kiéli magát. A véderőjavaslatok ellen technikázó csapat kebelében nap-nap után kiújulnak az ellentétek, amint erre ma is igen érdekes bizonyíték támadt. A képviselőház folyosóján Polónyi Géza sürgetően hangoztatta, hogy *abba kell hagyni a technikázást* s komoly vitát kell indítani, mert — ugymond — csak ezzel lehet megszerezni a közvélemény szimpátiáját. A felszólításnak azonban a Justhék csoportjában nem igen volt viszhangja; a Justh-párt tiltakozott az állandó komoly vita ellen és azt hangoztatta, hogy megmarad eddigi álláspontja mellett.

Khuen-Héderváry a királynál.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök szombaton utazik Bécsbe és vasárnap kihallgatásra jelentkezik a királynál, hogy a politikai helyzetről jelentést tegyen az uralkodónak. A miniszterelnök ez alkalommal viszonzni fogja *Gautsch* báró osztrák miniszterelnök budapesti látogatását.

A miniszterelnök a helyzetről.

Mint jelentettük, a bécsi Politische Correspondenz, tegnap azt közölte, hogy a magyar kormány, engedve az ország hangulatának, mely a törvényhatóságok egyhangu határozatában megnyilvánul, erélyesebb, az ellenzékre életveszedelmes taktikát tervez. Politikai körökben a házszabályrevízió bejelentésének veszik ezt a közlést.

Egy hírlapíró ma felkereste a miniszterelnököt és megkérdezte, hogy mi a véleménye azokról a kommentárokról, amelyek a Pol Corr. közleményéből a házszabályok sürgős megváltoztatását magyarázták ki. A miniszterelnök a következőképp válaszolt:

— Olvastam a Politische Correspondenz híreit, olvastam a lapok kommentáriát is és őszintén csodálkoztam, hogy a Politische Correspondenz szövegéből éppen a házszabályrevíziót magyarázták ki. Nem tehetek róla, de nekem az a benyomásom, hogy ugyanaz a naivitás, amely az ellenzéki vitarendező taktikáit annyira jellemzi, egyuttal a kommentáriákban is megnyilvánul. Folyvást a házszabályrevízióról álmodoznak. Kissé emlékeztetnek azokra a divatiát mult színpadi szerzőkre, akik mindig ugyanazokat az elcsépelet megunt színházi trükköket alkalmazzák és abszolúte nem tudják elképzelni, hogy bizonyos bonyodalmak alkalmazása máshoz, mint a sablonos befejezéshez vezessen. Talán nem tennék rosszul, ha néhány modern drámát is elolvassának, a melyből megtanulhatnák, hogy néha igen váratlan, igen meglepő és egyáltalában ki nem békítő befejezések oldják meg a kissé sablonos cselekményt. Ha ebből a szempontból gondolnak a kormány terveire, akkor talán közelebb fognak az igazsághoz jutni, mint eddigi összes kombinációikban, amelyek erőszakot, kompromisszumot, házszabályrevíziót és házfelosztást tudtak csak meghatározhatóságokkal következtetességgel variálni.

Borsodmegye az obstrukció ellen.

*Miskolcra*lól táviratozzák: Borsodvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta Vay Elemér báró főispán elnöke alatt évnegyedes rendes közgyűlést, amelyen Versec, valamint Selmechánya és Béalabánya

városok obstrukcióellenes átiratait tárgyalták. *Lévay József* nyugalmozott alispán, a Magyar Tudományos Akadémia tagja szólalt fel elsőnek és határozatban pártolva az átiratokat, indítványozta, hogy Borsodmegye közönsége intézzen a képviselőházhoz feliratot melyben az obstrukciót mint helytelent és jogtalanit elítéli. *Huszthy Béla*, a borsodmegyei függetlenségi párt elnöke, az ellenzék nevében az átiratok ellen foglalt állást és az obstrukció jogosultságát vitatta.

Bottlik István képviselő Lévayval szemben védelmébe vette a koalíciót. *Haller József* gróf képviselő az átiratok mellett beszélt. *Kubik Béla* volt borsodmegyei főispán támadta a kormányt és a véderőjavaslatokat. Ezután megtörtént a szavazás, amelynek eredményeképpen Borsodmegye törvényhatósági bizottsága 123 szavazattal 70 ellenében elfogadta az obstrukciót elítélő átiratokat.

A pénzügyi palota és a Szikszai-Tábornoki ház.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Ma folytatta a jog- és pénzügyi bizottság a múlt héten megkezdett ügyek tárgyalását. Napirend előtt egy fontos ügyet tárgyalt le a bizottság, a Szikszai-Tábornoki házak ügyét, amelyről tegnap már megemlékeztünk, s amely Debrecen városának igen jelentős anyagi érdekeit érinti, mert ha az építést a miniszterium ok nélkül való huzavonája miatt nem kezdhetik meg az idén, a hatalmas bérpalotának tizezrekre rugó félévi házbérét veszi el.

(A bérpalota ügye.)

A mai ülésen Szilágyi János építész ismertette az ügyet. Elmondta, hogy az építésszek teljesen megfeleltek a feltételeknek s így a késedelemért a miniszterium a felelős.

Fejér Ferenc dr., *Bakonyi Samu*, *Freund Jenő dr.* felszólalása, valamint a régi és új tervek megtekintése után kimondta a bizottság, hogy a régi tervek alapján kívánja a bérház fölépítését, szükségesnek látja, hogy a Piac-utcán a Debreceni Első Takarékpénztár díszes, figurális építkezése tekintettel, a bérpalota is tornosv, díszes legyen. Javasolja a közgyűlésnek, utasítsa a tanácsot, hogy a régi tervek alapján írja ki a pályázatot az építési munkákra, de mégis tekintettel a miniszterium esetleges akadékoskodására, úgy, hogy a vállalkozó tartozik esetleg az egyszerűbb kiképzésű munkásokat megcsinálni.

(A pénzügyi palota.)

Vásáry István előadó ismertette a pénzügyi palota helyére vonatkozó miniszteri leiratot, amely szerint a pénzügyminiszter elfogadja a mai pénzügyi palota telkéért ajánlott négyszögölenkénti 773 korona árt, de az átveendő Kossuth-utca 12-14. számú telkek négyszögöléért csak 500 koronát hajlandó adni. Egyben kijelenti, hogy miután fix időhöz nem kötheti, hogy mikor adja át a mai pénzügyi palotát, nem teljesíti a város ama kívánságát, hogy négy év alatt köteles legyen azt átengedni, de kilátásba helyezi, hogy esetleg már 1913. augusztus hó 1-ére átadja.

A jog és pénzügyi bizottság, tekintettel arra, hogy ez a kérdés már egy évtized óta húzódik s így már egyszer dűlőre kell vinni az ügyet, kimondta, hogy e feltételek elfogadását ajánlja a közgyűlésnek.

Ugyancsak most értesítette a várost a pénzügyminiszter arról is, hogy a mostani pénzügyi palotánál az ablakok javítását, a már nem végezhető el s e munkálatok elrendelését a város odázza el. A jog és pénzügyi bizottság a tanács javaslatára azt indítványozta a közgyűlésnek, hogy az ablakok javítását nem kívánja, de a csatornázás és a vízvezeték bevezetéséhez ragaszkodik, mert azt a szabályrendelet parancsolja s az elől kitérni nem lehet.

(Egyéb ügyek.)

Elfogadásra ajánlja még a bizottság a

homokhordásra alkotott szabályrendeletet, kimondta, hogy a korcsolyapálya létesítése érdekében a tanács sürgősen intézkedjék. Az ülés esti hat órakor ért véget.

A magyar görög katolikus püspökség.

A hajdudorogi nagygyűlés.

A görögkatolikus magyar püspökség ügyében legutóbb a debreceni görögkatolikus egyház tett egy hatalmas lépést, amikor egyházközségi közgyűléséből Papp János esperes indítványára felségfolyamodvánnyal kérte a görögkatolikus magyar püspökség felállítását s egyúttal azt is, hogy a püspökség székhelye Debrecenben legyen. Akkor közöltük a felségfolyamodványt és annak kapcsán azt is, hogy a magyar püspökség felállításán keresztül az egyház a magyar liturgikus nyelv engedélyezését akarja elérni. A hazafias nemes törekvés legutóbb Szabó Jenő főrendiházi tag fáradságot nem ismerő munkásságának eredményeképpen Zichy János gróf kultuszminiszter nyilatkozatában biztató reményt kapott. Ez a remény biztatta arra az egyházközségeket és egyeseket, hogy a miniszter kedvező nyilatkozatát felhasználják, a mozgalmat megerősítsék s annyira vigyék a dolgot, hogy a miniszter effektuálja is az ígéretet.

Ehez azonban az lett volna szükséges, hogy a mozgalmat egységessé tegyék, vagyis, hogy valamennyi görögkatolikus magyar egyházközséget egyöntetű eljárásra és határozathozatalra bírjanak. — Ehelyett azonban szomorú s megdöbbentő dolog történt egyesek hibája folytán. A hajdudorogiak vezetői ugyanis egyenesen összeverbuválták a mai gyűlést, amelyen egyöntetű határozathozatalra gyűltek össze az egyházközségek képviselői, a nem hivatott híveket is és olyan jeleneteket rögtönöztek, amelyek az eszmének, magának az ügynek csak ártalmára vannak. Egyrészt azért, mert a Hajdudorogon ma lefolyt jelenetek nem méltók sem az ügyhöz, sem arra nem alkalmasak, hogy egységes eljárásra bírják az egyes hitközségeket, amelyek közé most a viszálykodás Eris-almáját dobták.

Az egységes eljárás érdekében ugyanis Jaczkovics Mihály hajdudorogi vikárius szentszéki ülést akart összehívni, abban akarta a mozgalom továbbfejlesztését megindítani. Firczak Gyula püspök azonban jobbnak tartotta, hogy ne csak a papok vegyenek részt a mozgalomban, hanem az egyházközségek álljanak csatasorba. Így jött létre a mai általános értekezlet, amelyen minden egyházközség három taggal képviseltette magát. Az értekezlet helyét nem is határozták meg előre, azonban a vikárius azt Hajdudorogra hívta össze.

Itt azután a hajdudorogi emberek otthon érezték magukat s minden vendégjogra való tekintet és az ügy nagysága és méltósága megkövetelte tekintet félretéve, módot adtak arra, hogy az értekezleten hivatlan emberek is résztvehettek, akik azután már előre betanítva olyan viselkedést tanusítottak, hogy azzal terrorizálták a megjelent kiküldötteket és leszállították a nagyjelentőségű értekezletet. A hajdudorogiak ugyanis, dacára annak, hogy csak a püspökség szervezésének kérdése volt napirenden, fölvetették a püspökség helyének kérdését is, természetesen Hajdudorognak vindikálván a püspökséget, sőt a püspöki székhely kérdését a határozati javaslatba is olyképen hoz-

ták be, hogy azzal az egyszerűbb szavazókat megtevesztették.

Az ülésen a hajdudorogiak, akik különösen Debrecenre féltékenykedtek, felemelt öklökkel s reprodukálhatatlan erős kifejezésekkel folytak be a tanácskozásba, sőt a nem kiküldött hallgatók nagy számával egyenesen megfélemlítették a vendégül látott s ellenvéleményen levő idegen egyházközségbelieket.

A botránvos lefolyású gyűlésről tudósításunk a következő:

A termet már korán megtöltötték a hajdudorogiak, akik a mellékhelyiségeket is elfoglalták és jól felkészülten várták az értekezlet megnyitását.

Jaczkovics Mihály vikárius üdvözölte a megjelenteket, ismertette az értekezlet célját, amely abban áll, hogy egységesítsék a görögkatolikus magyar püspökség felállítását megindított mozgalmat. Vázolta a kérdés előzményeit. Rámutatott arra, hogy 1843. óta folyik a küzdelem a magyar püspökségért. Kiemelte a hajdudorogiak érdemeit e kérdés körül s beszéde végén békesre és egyetértésre intette a jelenlevőket.

Ruttka Gyula nyiregyházi főesperes-lelkész szólalt fel elsőnek. Ő is ismertette a magyar püspökség iránt falyó mozgalom előzményeit. Örömet fejezte ki, hogy a püspökség kérdése ennyire előre jutott. Ő is helytelenítette, hogy a különböző egyházak képviselői közt a püspöki székhely kérdése szóba jöjjön.

Ujhelyi Andor hajdudorogi lelkész mondott ezután hosszú beszédet, amelyben különösen amellet szolt, hogy a székhely Hajdudorogon legyen. Végre benyújtotta határozati javaslatát, amely szerint elsősorban azt mondja ki az értekezlet, hogy a görögkatolikus püspökség fölállítását kívánja, e mögött pedig kimondja, hogy a püspöki székhelyet Hajdudorogon kívánja.

A határozati javaslat e második része ellen hevesen tiltakoztak azok, akik féltették a határozat egyhangúságát.

Papp János esperes és Álmos Zoltán törvénybíró és még sokan tiltakoztak e határozati javaslat ellen s csak afölött kívánták a határozatot, hogy a magyar püspökség felállítását öhajtják.

Miután az elnökség Álmos Zoltánnak nem adta meg a szólás jogát, s miután Farkas Győző hajdudorogi főjegyző a legerősebb kitételekkel szállt szembe az ellenvéleménnyel, Papp János szólalt föl, kifejezvé azt, hogy a hajdudorogiak érdemeit ő is ismeri, de most csak a püspökségért való állásfoglalás van napirenden. Kérte az elnökséget, távolítsa el azokat, akik nem kiküldöttek s csak terrorizálják a jelenlevőket.

Erre óriási vihar tört ki, durva megjegyzések, gúnyos kiáltások röpködtek s öklök emelkedtek a levegőbe azok ellen, akik a hajdudorogi javaslat ellenzői voltak. — A legdurvább jeleneteket rögtönözték a felvont hajdudorogiak.

Végre az elnöklő vikárius fölvetette a kérdést, hogy az értekezlet Ujhelyi Andor vagy Papp János javaslatát fogadja el, mire az értekezlet néhány heves tiltakozás után elfogadta Ujhelyi javaslatát, amely szerint kívánják a magyar püspökséget és annak Hajdudorogon való felállítását. Igen sok egyszerűbb ember félrevezetve attól, hogy a székhely kérdése második helyen eldugva került szavazás alá, sokan pedig megfélemlítve a hajdudorogiak fenyegető magatartása által a dorogi javaslat mellett szavaztak s még így is a 120 kiküldött szavazatából csak 61 szavazat esett e javaslatra.

A nem sikerült és botránvos lefolyású gyűlés után banket volt, amelyen már csak azok közül néhányan vettek részt, akik a hajdudorogi javaslat mellett szavaztak.

A mai határozat persze nem jelent döntést s nem jelenti azt, hogy Hajdudorog a mai vendégszeretetlen, terrorisztikus viselkedésével Debrecen előtt elsőbbséget szerzett.

A kulisszák mögül.

Gábor Andor nem jön Debrecenbe.

A napokban egyik, művészek és más koboldok által látogatott kávéházban érdekes történetet mesélgetett egyik jónevű színész ismerősünk.

Szól pedig az eset egy fiatal, szimpatikus előadó művészről, aki úgy a deszkákon, mint az életben páratlanul aratja a maga megoszthatatlan sikereit s míg a festett világban a legkomikusabb figurákat játsza, az életben Casanova teremő lelkének szolgálhatott volna modelül.

Gábor Ernőről, a debreceni színház szerződötett és szerződését még idejövetele előtt megszegő színészéről van szó, a ki a Városligeti Színház színpadán játszsza a naturbársch-komikus szerepeket s alig van olyan jelenet, mely után a kedves, isteni nép tapssal nem jutalmazná kedvence színrelépését. — És méltán, mert Gábor Ernő egyike a legszimpatikusabb egyéniségeknek. Megnyerő külseje, lágy, meleg hangja s páratlan közvetlensége első percre a néző jóindulatába ajánlja. Az életben ötletes, káprázatos mulattató, színpadon a közizlés ravsasz poantörje.

Nem csoda, ha neve rövidesen beleszővődött a kültelki színházak romanticizmusába s a mult este majdnem végzetes eseményeknek lett okozója.

Ugy esett az eset, hogy a fiúnak volt egy, nem — több barátja. S mert édes a tavasz, de az ősz sem kevésbbé kellemetes, a természet lágy ölen keresett néha napján buvóhelyet a kíváncsi szemek elől a párosával járó szeladon. Ilyenkor természetesen színház után találkozottanak s az „Ébredő szív“-hez címzett előkelő ligetközi étkező helyen áldoztak a szív mellett elterülő gyomor zsarnok-szeszélyének.

Utóbbi időben azonban ezek az esték úgy felszaporodtak, hogy hősünk különböző anyagi és erkölcsi szempontok mérlegelésével elhatározta, mikép az erkölcs legerőteljesebb útjára lép s csupán egyetlen tündér boldogító társaságában osztja meg a szívét és a — vacsoráját.

Aznapi este az „Ártatlan Zsuzsi“ nevű operette nézőközönsége lebájlolva, ámbától és egyéb lelki italoktól részegülten élvezte játékát. S a színház különböző sarkában mintegy Hat személyek, egyszerre sóhajtották:

— Nekem játszik!

Előadás után pedig a szerelemnek hat lepkeje, szárnyavesztett Hébék várták az „Ébredő szív“-nek felkent lovagját.

— Boldog ember! — rohant be egyik kollégája — hat fehér ludak várnak read.

— Oh, én boldogtalan ember! — esett kétségbe az „Ébredő szivek“ lovagja — akkor én el vagyok veszve, mert hat szerelmes szívnek boldogtalansága nem okoz anynyi fájdalmat, mint egyetlen Olgicám manikürözött rózsás karmai, ha arcomon végig szántanak!

Es érett benne nagy elhatározás. Várta, míg minden lélek dicsérte az urat s a színház környékén elaludt minden pisllakoló fény. Akkor lassan, loppal, mint aki nagy elhatározásra kész, kimászott az öltöző ablakán. És ment az „Ébredő szív“-hez címzett előkelő találkozó helyre, ahol „Hat fehér ludak“ álltanak egy csoportban...

Ami elkövetkezett, arról kiméletből hallgat a krónikás. Csupán azt szükséges feljegyezni, hogy a legszebb rézkarc sem lehet oly határozott vonásokkal megrögzítve, mint Gábor Ernő arcán az a bizonyos „éjféli találkozás“.

Másnap e sorok szerény írója beszélgetést folytatott a jónevű bonvivanttal:

— Nem megyek Debrecenbe — mondta — nem mehetek. Látja, mennyire szeretnek. S míg hanyag elegánciával nyujtja kezét bucsuzásra, rezignációval mondja:

— Pedig oly szépek ott a leányok, aszszonyok!...

Conferencier.

Szerelmi dráma a vonaton.

A féltékeny ember rémtette.

Az éjszaka a Kaba—Püspökladányi vonalon hirtelen megált a vonat. Valaki megrántotta a vészféket, mert az egyik kocsi ajtajából egy szerelmi féltékenységekben megittasult ember *kidobta az utitársát*, a vele közös háztartásban élő életétársát.

Kovács Sándor hajduszboszolói lakos volt a merénylő, aki évek óta szerelmi viszonyt folytatott, majd közös háztartásba lépett *Merényi Zsófiával* a helység szemrevaló csinos hajadonával.

Jó ideje élnek közös háztartásban a fiatalok, anélkül, hogy Kovács adott szavát, hogy elveszi feleségül beváltotta volna. Azzal védekezett, hogy vagyonos szülei kitagadnák, ha ezt megtenné. — Ezért aztán az együttlét sem lehetett boldog s a veszekedés állandó volt a szerelmesek között.

Fokozta a helyzet tarthatatlanságát Kovács féltékenysége is, mellyel a nő életét valószínűs pokollá tette.

Tegnap a vonathoz kísérte ki *Merényi Zsófiát* szerelmesét, aki ismét türelmetlenül kezdett s kényszerítette, hogy vele jöjjön Püspökladányba a debreceni személyvonattal.

A vonatban alig utazott néhány ember s abban a fiúkében melybe szálltak, egy utas heverészett a padon. Kovács ekkor minden ok nélkül azzal gyanúsította meg a nőt, hogy az alvó embert szemézi, aki szerinte csak tette az alvást.

Ebből aztán hangos szóváltás, majd dulakodás keveredett köztük, miközben mindketten a vonat ajtajához kerültek. A fékevesztett ember itt hirtelen elhatározással az ajtó kilincséhez kapott s egy pillanat múlva *az aszszonyt letaszította a robogó vonatról.*

A vonat kerekei elkapták a nő ruháját, és a kerekek alá került s mire a vonatban ülők már közel Kabához észrevették a büntényt, *cafatokra tépve, kiszenvedett.* A csendőrség a merénylőt letartóztatta.

A debreceni kir. ügyészség kiszállt a helyszínére s a vizsgálatot megindította. A szerencsétlen nő holttestét ma délután boncolták fel Rézler Ervin vizsgálóbíró-helyettes jelenlétében.

HIBEK.

— **Kardos Albert dr. a debreceni főreáliskola igazgatója.** Az egyik fővárosi estilap közölte ma, hogy a kultuszminiszter Kardos Albert dr-t a főreáliskola kiváló tudós tanárát a főreáliskola igazgatójává nevezte ki. A hír nem nyert még hivatalos megerősítést azzal, hogy a hivatalos lapban is megjelenjen, mégis a hír nagy szimpátiát és meglepedést váltott ki, mert mindenki természetesnek találta, hogy ez a kinevezés megtörtént. A kitűnő tanárnak egész működése ismeretes a társadalom és a hivatalos körök előtt is. — Irodalmi munkássága egymaga is érdemessé teszi őt minden kitüntetésre, tanári pályáján kifejtett működése csupa érdemet tartalmazott egymásra. Irodalomtörténeti kutatásai országos hírt, nevet szereztek neki. Dacára annak, hogy a kinevezés híre még nem nyert hivatalos megerősítést, máris tömegesen keresték fel ma már Kardos Albert dr-t. üdvözlőlevelükkel.

— **Láng Lajos ág. ev. főfelügyelő.** Zsilinszky Mihály v. b. t. t. a bajai ágostai evangélikus egyházkerület főfelügyelője, lemondott erről az állásáról. Lemondását már közölte Scholtz Gusztáv püspökkel, kijelentvén, hogy *okait csak a közgyűlésen fogja elmondani.* —

Zsilinszky mindig vezére volt a magyar evangélikus egyházaknak és így visszavonulása nagy meglepetést kelt. Elhatározásának megmáltására hiába akarják rábírni, nem hajlandó továbbra is vállalni a főfelügyelői tiszteletét. Utódjának Láng Lajos báró v. b. t. t., országgyűlési képviselőt emlegetik.

— **A trónörökös a magyarországi hadgyakorlaton.** Sátoraljuhelyről táviratozzák: Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délután érkezik Felsővízköze, ahonnan automobilon tovább megy Sztropkóra. Délután fél kettőkor fogadja a trónörökös Meczner Gyula főispánt, Dókus Gyula alispánt és Malonyai Tamást, a sztropkói járás főszolgabíráját. Egyébként a reprezentatív teendőket Lipót Szalvátor főherceg látja el a király képviseletében. Ő fogadja a küldöttségeket és ő vesz részt a diszebeden.

— **A költségvetés a gazdasági bizottság előtt.** A felügyelő bizottság után most a gazdasági bizottság fogja tárgyalni Debrecen város 1912. évi költségvetését. A bizottság e célból vasárnap 17-én délelőtt 11 órakor a közgyűlési teremben ülést tart.

— **A hatalmak elismerték a portugál köztársaságot.** Lisszabonból táviratozzák: Anglia még a múlt hónapban elismerte a portugál köztársaságot, most a többi állam is követte példáját. Tegnap este Ausztria-Magyarország, Németország, Olaszország és Spanyolország követei és ügyvivői megjelentek Chagas miniszterelnöknél és bejelentették, hogy kormányaik véglegesen elismerik a portugál köztársaságot.

— **Az István-malom beolvasása.** Föltétlenül hitelt érdemlő helyről arról értesülünk, hogy a debreceni István-gözmalom igazgatósága ma minden részvényes címére postára adta azt a javaslatát, amely a Borsod-miskolci gözmalomba való beolvasás összes feltételeit magában foglalja. A részvényesek tehát holnap már tudni fogják, milyen előnyök vagy hátrányok származnak reájuk a tranzakció folytán.

— **Arany Bika részvénytársaság.** Ily címen — mint azt már lapunk hasábjain jeleztük — Debrecen városi közgazdasági és társadalmi életére mélyen kiható üdvös és a város fejlődésére beláthatatlan haszonnal járó részvénytársaság alakul, melynek célja *1 millió korona alaptőkével* egy négy emeletes modern szálloda, kávéház, cabaret, színház, gőz- és kádifürdő és bárakásokra szolgáló helyiségeket magában foglaló épület csoport felépítése és kihasználása. Az erre vonatkozó „Alapítási tervet”, — mint azt lapunk más helyén látható — mai napon már kibocsátott s a város legelőkelőbb gazdasági tényezői, mint a „Magyar Általános Hitelbank” a „Debreceni Első Takarékpénztár”, a „Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank” és az Általános Forgalmi Bank R. T.” működnek közre a vállalat sikerén. A tervek praktikus és nagyarányú kihasználása felett az Országos Közéleti Tanács a legmelegebb elismerését fejezte ki s a miniszteri jóváhagyás már a legközelebb szintén megtörténik. Az építkezés a legnagyobb, valósággal amerikai aranyu lesz és *Hajós és Villányi* építőművészek nagyszerű tervei szerint Debrecen legmonumentálisabb épülete lesz. A vállalat sikere *Tudós János* dr. országgyűlési képviselő, a vállalat elnöke nagyhorderejű munkásságát dicséri, a kinek iniciatíváját a fentemlített intézetek *100.000 koronával* járultak a vállalat létesítéséhez. Részvényjegyzések az alapítóknál ma naptól eszközölhetők. Oly kiváló neveket látunk a vállalat élén, hogy bizton reméljük, mi-kép a kiváló és lézagpótló építkezés már a legközelebbi napokban kellőleg előkészítve lesz.

— **Pálincás beismerte a postarablast.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Tegnap kísérték át Pálincás Jánost és a Galambos-házaspárt a kir. ügyészség fogházába s még a déli órában kihallgatta őket Szlavek dr. vizsgálóbíró. Mint a rendőrségnél, ezuttal is tagadta Pálincás, hogy az Attila-köruti postarablás-

ban része lenne. Tagadott Galambos János postaaltiszt is, aki a rablónak társa lett volna s nem akart semmiről tudni Pálincás szeretője, Galambosné sem, akit azzal gyanúsítanak, hogy az egész büncselekménynek ő az értelmi szerzője. Mára szenzációs fordulat állott be az ügyben. Pálincás János a vizsgálóbíró elé kívánczolt, mert — *ugy-mond* — vallani akar. Fölvezették hát dél-felé Szlavek dr. harmadik emeleti hivatalos helyiségébe s a vizsgálóbíró elé kerülve, ez volt az első szava:

— Nagyságos uram, nem tagadom tovább, én raboltam ki a postát!

— Hozzátette azután, hogy büntőtársa is volt, de nem Galambos. Akivel az Attila-köruti postán járt — egy volt fegyenc-társa.

— Ki az? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— A nevét nem tudom, de felismerem a fényképe után.

Pálincás elmondta ezután, hogy a rablás tervét még a fegyházban főzték ki. — A vizsgálóbíró délután átkísérte Pálincást a rendőrségre, ahol eléje teszik a büncselekmény fénykép-albumát, hogy megmutassa, kivel követte el a postarablást.

— **Jóváhagyott telekvétel.** A belügyminiszter ma értesítette a város tanácsát, hogy jóváhagyta ama közgyűlési határozatot, a mellyel a törvényhatósági bizottság kimondta, hogy utcanyitás céljára Forrai Ernőtől a Degenfeld-tér 2. számú házat 269118 korona 50 fillérért megveszi. Miután Forrai Ernő a házastelekért 300000 koronát kér, a tanács most egyezséget kísérel meg, ami, ha nem sikerül, megindítják a kisajátítási eljárást.

— **Folyóba zuhant vonat.** Lisszabonból táviratozzák: Sulyos vasuti szerencsétlenség történt tegnap Oporto közelében. Egy gyorsvonat lokomotívja kiugrott a sínekből, a mikor hirtelen szembejött vele egy expreszvonat. A két vonat összeütközött, mindkettőnek több kocsija belezuhant a Duro-folyóba. A lokomotív fűtője és vezetője a vízbe fulladt, az utasok legnagyobb része kiuszott a partra, de valószínű, hogy többen a vízbe fulladtak. A halottak számát még nem lehetett megállapítani.

— **Biciklitolvaj.** Nagy Imre máv. gépiakatos ma este 7 és 8 óra között betért Kereskényi István Mester-utcai cipőkereskedésébe, ahol cipőt javított. Kerékpárját az utcán egy fához támasztotta, mindazonáltal szemmel tartotta azt. Egyszer csak észrevette, hogy egy fiatalember a gépet fel-emeli, ráül s mint akinek rendben van a dolga, futásnak ered azzal. Már befordult a Tanító-utcába, mikor észrevette, hogy üldözik. Leszállt a bicikliről s hátrahagyva azt, egy közeli házba menekült. Nagy Imre azonban ide is utána ment s átadta az 50. számú rendőrnök. Az ügyeletes rendőrtisztviselő kihallgatta, Nádasy Istvánnak mondja magát s állítólag lakatoslegény.

— **Szerencsétlenség kártyázás közben.** Megemlékeztünk tegnap arról, hogy Marama rosszigeten Naszády Péter dr. fiatal ügyvéd kártyázott a kereskedők körében és a zsebében levő browning elsült. Abrowning golyója belefuródott az ügyvéd hasába, aki eszméletlenül bukkott a kártyaasztal mellé. A kórházba vitték, ahol azonnal megoperálták, az operáció azonban nem sikerült és Naszády ma meghalt. Az elhunyt fiatal ügyvédet sokan ismerték Debrecenben is. Fia volt Naszády Ivánnak a volt debreceni királyi biztosnak. A fiatal ügyvédet ma temették el.

— **Parti-árak az összes divatcikkekben állandóan nagy választékban Györfly testvéreknél, Plac-u. 30.**

— **Perczel Carola tánciskolája.** Teljes tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a táncitanítást e hó végén a Piac-utcán levő saját helyiségemben megkezdem. A két hónapig tartó kurzusban az összes modern táncok tanítása mellett, a leány és fiú növendékek helyes mozgására és testtartására helyezem a főszó. Tandíj 20 korona. Tanítások hetenként háromszor, a délutáni órákban. A növendékek kezdő és haladó csoportokba lesznek beosztva. Beiratkozni naponta délelőtt 10—12-ig, délután 3—6 óráig, Kandia-utca 15. sz., keresztépületben lehet. Boszton különórák felnőtteknek is. Esti kolonok hivatalnokoknak és kereskedőknek. A nagyérdemű közönség pártfogását és szeretetét továbbra is kérem, azon ígéretem mellett, hogy mint eddig, ezután is a legnagyobb lelkiismerettel végzem a tanítást. Kiváló tisztelettel: **Perczel Carola** okl. táncitanárnő.

— **V. E. Weimann Dezső és Társa cég** kistemplombazárban levő összes üzleti berendezése és felszerelése eladó. Értekezni lehet Nagy András cégnél, kistemplom mellett.

— **Leánykabátok, gallérok, leány ruhájak** nagy választékban **Halmágyi Sámuelnél.**

— **Kemény és puha kalap-ujdonságok** 4 K-tól 12 K-ig **Lengyel Samunál.**

— **Bérmálási imakönyvek, római katolikusok számára** a legközelebb megtartandó bérmálás alkalmából óriási választékban kaphatók **Hegedűs és Sándor** könyv és papirkereskedésében Debrecenben Kossuth-u.

— **A Magyar Király kávéházban** **Bercsényi Ferike** budapesti hegedűművész nő vezetése alatt álló symphonikus nőzenekar még csak néhány napig hangversenyeznek. — **Karmester Berson Leó.**

— **Tisztító kalapos műhelyben** mindenemű kemény, vagy puha és cylinder kalapok tisztítását, vasalását, ugyszintén női kalapok átalakítását divatos formára előnyös ár mellett eszközölhetem: **Beliczai Lajos** kalapos, Piac-utca 38. sz. Főposta mellett.

Legnagyobb választék
harisnyákban
kötött és szövött árúknak
Márton Gyula és Fia
ujjonnan berendezett **úr- és női divat üzletében**
Főter- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. Flók üzlet nincsen.

Megnyílt! Megnyílt!
Szabó Miklós
kész férfi-, fiú- és gyermekruha nagy-
áruháza
DEBRECEN, Piac-utca 61. szám.
(Fischer-palotában, Szt.-Anna-utcával szemben.)
Külön termék mérték utáni rendelésekre.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Habár Mihály összbüntetése. Budapesti tudósítónk sürgönyzi, hogy a sajtóbírósa ma összbüntetést mért ki **Habár Mihály** lapszerkesztőre, aki annakidején „A koalíciós kormány panamá” című röpiratban erős támadást intézett a **Wekerle-kormány** tagjai ellen. A brosurá miatt **Wekerle Sándor**, **Kossuth Ferenc**, **Andrássy Gyula** gróf, **Aponyi Albert** gróf, **Darányi Ignác** miniszterek és **Szterényi József** nyugalmazott államtitkár indítottak sajtópört. Esküdtszéki tárgyaláson **Habárt** két alkalommal ítélték el, még pedig **Wekerle Sándor** miniszterelnök megsértéseért 2 havi és két heti fogházra 200 korona pénzbüntetéssel, **Kossuth Ferenc** és **Szterényi József** megsértéseért 5 havi fogházra és 1000 korona pénzbüntetésre. A többi panaszosok már e tárgyalások után

elállottak a vádtól. A marasztaló ítélettel befejezett két ügyben, amint azt a törvény elrendeli, a sajtóbírósa dr. **Mikovich** bírő elnöklésével ma összbüntetést szabván ki, **Habár Mihály** szerkesztő büntetését hét havi fogházban állapította meg. Vagyis elengedtek neki két hetet. A kirótt pénzbüntetés érintetlenül maradt. Mivel így a büntetés jogerőssé vált, **Habárnak** nyomban be kellett volna vonulnia a fogházba, de büntetése megkezdésére halasztást kapott.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM MENTES természetes ásványvíz, tidit, gyógyít. Vese- és hólyagbajoknál, a vasmencedze idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosilag ajánlva. — Főlerakat

Fried D. Lajosnál fűszer és csemege kereskedésében.
Debreczen, Piac-utca 72. — Telefon szám 740

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni ösztöményos távirati jelentése.

Budapest, 1911. szept. 12.

Készaru változatlan

1911. októberi buza	11 93	—
1912. ápr. buza	12 12	—
1911. októberi rozs	10 22	—
1911. ápr. rozs	10 68	—
1911. okt. zab	9 34	—
1911. ápr. zab	9 39	—
1912. máj. tengeri	8	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	8 64	—

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel.

Csuz, kösvény, reuma

ellen a legjobb házi szer a híres

KIRÁLY BALZSAM!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalomak teljesen megszűntek.

Fog és fejfájást 5 perc alatt megszüntet

Egy nagy üveg ára 2 kor. teljes használati utasi tással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszer-tárában

Kossuth-u 8. Kölesönös Segélyező-Egylet új 2 emeletes palotájában.

Van szerencsem a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy **angol és francia**

női divat termemet

Piacz-u. 56. sz. alatt megnyitottam.

Kérem a n. é. hölgyközönség szives pártfogását.

Katz Róza, Piacz-u. 56.

Tanuló leányok felvétetnek.

Regény-csarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Írta: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvéi József.**

A hegyek egy óriási üregében, itt álltak egy magas helyen, a természet épületének egy gallériáján, mellettük egy kis patak csobogott, amely sohasem fagyott be, felettük pedig óriási szikladarabok állottak ki a tetőzetből. Körülöttük óriási sziklafalak, sötömegek, időverte, nyirkos és sötét kövek, fagyott, hóval borított lépcsőkön jártak és

messziről a szent természet templomának a tornyai integettek. Kimondhatatlanul nagy-szerű volt ez a hely, a félhomályával, ahonnan Jura a csodás fényességet ment bámulni és imádni.

A leány kérdéseire, hogy miért jár oda, azt felelte:

— Megbámultam az istenem bálványát.

A babona nála nem a tudatlanság volt, mert a hit, amiben Artur barát nevelte, nem vesztett egyáltalán semmit ezzel a pogány imádatl.

— Az álmaimban sok mindent láttam, de ezt soha — mondta. — Micsoda képeket varázsolhat élénk egy gyermek fantáziája, vagy amit a pap taníthat? De ki tudja elképzelni, ha sohasem látta, a nap csodás dicsőségét? Melyik toll tudná leírni az egyetlen sugárnak a hatását, ami onnan felülről tör le a vak ember szemére?

Jurát sok mindenféle hangulatban látta Ulusia, de ilyenben még soha. A nap — azt gondolta — elvette tőle a férfiasságát. — Lenn a mélységben ott valóban király volt, de ha a napvilágra került, olyan volt, mint egy imádkozó gyermek.

— Majd elküldök érte Bécstől — mondotta Ulusia — és megnézed a városokat, Jura. Oh, én értem, hogy milyen volt az életed — tudom, tudom, de most, nem vagy már szabad? Még mindig itt leszel a bányák foglya?

— Olyat kérdezel grófnő, amire nem tudok felelni; mert mit csináljak én a városokban, ahol nincs, aki vezessen? Nem-e Rabka az én otthonom? Nincs-e nekem itt kötelességem, dolgom e néppel? Te elmegy Bécstbe és ott uralkodni fogsz, mert ez a végzeted. Férjhez mégy és lesznek gyermekeid, mert ez a sorsod. De én? Nekem itt a helyem és itt kell dolgoznom.

— Azért mégis el fogsz jönni Bécstbe. Sokszor álmodtam erről, amikor először láttalak. — Bécstben megint találkozni fogunk, Jura.

Jura szembe fordult vele és az arcát kémlelte, amelyen két piros foltocskát jelent meg, hogy elárulta. A rabkai sötétség fia látta, észrevette ezt a pirt, mert a bölcsesség ott ült a szemében de nem akarta, hogy lássa, hogy ő észrevette és sietve tért át más tárgyra.

— Ide azonban nem jöjj vissza többet. Nem illik, hogy visszajöjj. Nekem itt kell maradnom. Mert az más, én nem mehetek a városba, mert a nyelvüket nem tudom. A mit ott az emberek műveltségnek tartanak, az csak az embertársaik ismertetéből áll. — Én ebből mitsem tudnék felmutatni. Ha az örültség elmúlik, visszamegyek a csónakokhoz, ha a végzetem másfelé nem szólít. Néha úgy érzem, hogy ennek így kell lenni. — Félek a te világotól, bár vágyom oda, de félek tőle.

Szomoruan mosolygott.

— Bécstben szégyelnéd elmondani, hogy ismered a bölcs Jurát.

— Nem igaz, hogy mondhatasz ilyet.

— Fiatalságom nem engedi, hogy tudják, hogy mi barátok vagyunk.

(Folyt. köv.)

Nagy raktár mindenféle használati és díszmű árúkból.

Vendéglők, szállodák
és nyári mulatóhelyek figyelmébe.

Legmegfelelőbb és izlőses kitűnő minőségű

üveg és porcelláneműek

valamint **alpakka, alpaka ezüst, zinnacél vagy acél evőeszközök, lámpák, keril gyertyatartók stb.**

Lám Sándornál

Debreczen, Piacz-utca 5. kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíthetnek.

Menyasszonyi kolongye raktár.

Épület üvegezési és képfestési vállalat.

Ap

Ki vesz
kor. va
urak, (h
házassá
e czim

Füszerna
beli pi
vidéke
vétetik

Házmest
8. al

Iroda sz
is járt
kerest
ban a

Egy, ese
vétetik
vas, T

Porment
ségü,
Deuts

Gözerőv
kávét
nagyk
utca

Ha nincs
asztal
és nag
rök, f
tönyre
naptol
minde
babev
Kaiser

Valódi
külön
J. Jer
Rózsa

Figyele
aruhá
két h
szöve
dásra,
szabv
nézze

Csemeg
rakba
Telef

Kereso
szőlő

Eladó
van é
hetni
utca

Birtok
holda
Siker
roly

Két sz
Cim

Miklós
butor
órán

Lakás
mellé
nalra
hivat

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillár.

Levelezés.

Ki vesz nőül 20 éves félárva leányt 400.000 kor. vagyonnal? Csakis komoly szándéku urak, (ha vagyontalanok is) kiknél gy. rs házasság akadályba nem ütközik, irjanak e címre **L. Schlesinger, Berlin 18.**

Betöltendő.

Fűszernagykereskedésben egy utazó ki helybeli piacon ösmeretséggel bír, valamint a vidéken jól be van vezetve, azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Házmester fizetéssel felvétetik Iskola-utca 8. alatt.

Iroda szolgáló nős, kinek felesége a főzésben is jártas, amiért külön díjazásban részesül kerestetik. Jelentkezni lehet a gázgyárban a délelőtti órákban.

Egy, esetleg két fűszeres segéd azonnal felvétetik, ugyanott egy tanuló felvétetik Darvas, Teleki-u'ca.

Adás-vétel

Pormentesítő olaj teljesen szagtalan minőségű, üzletek és irodák részére kapható Deutschnál, fűszer üzlet.

Gőzerővel pörkölt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi palota.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsapaprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

Figyelem hölgyeim! Megnyitott az új Parti aruház Degenfeld-tér 1. sz. alatt, ahol ezen két héten egy pár ezer **selyem, bársony, szövet és batist** blouzek kerülnek eladásra, az árak oly alacsonyra vannak szabva, hogy saját érdeke hogy azt megnézze.

Cserege szállított szép Schaszla 5 kg. kosarakban 36 fill. Darvas Miksa szállítókivitele. Telefon 294.

Keresek megvételre 100—200 mázsa sasza szállított. Darvas, szállítókivitele.

Eladó ház melyen kitűnő menetelű korcsma van és jó forgalmu fűszerüzlet. Értekezhetni lehet Darvas fűszerüzletében Teleky-utca sarok.

Birtokot keresek megvételre 1000—1500 holdat, nem parcellázni, közel a vidéken. Siker esetén ajánló 3/4% kap. Fábry Károly Nyiregyháza, Honvéd-utca.

Lakás.

Két szoba, konyha október 1-re kerestetik. Cím a kiadóban.

Miklós-utca 23. szám alatt egy csinosan butorozott külön bejárattal szoba minden órában kiadó.

Lakás kerestetik. Két szoba, konyha és mellékhelyiségből álló lakás, lehetőleg azonnalra kerestetik. Címet kérem a kiadóhivatalban leadni.

Telefon sz. 49. Telefon sz. 49.

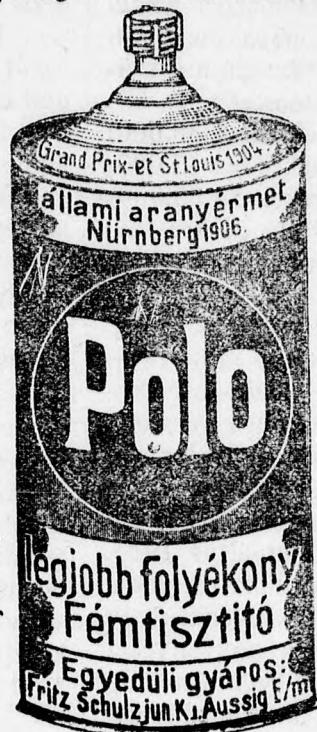
SZÁNTÓ LÁSZLÓ DEBRECZEN

a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat Hajdu- és Szabolcsmegyei képviselője.

Ajánlja: a Salgótarján, Fetrozsósy, Pálfaiva és Farkasvölgyi bányák darabos, kocsko, duva, akna és aprószén termékelt cseplési, szobátüzelési és ipari célokra

Kérjen Polo
Bádognalackok csak a törv. védett -
csepp-megtakarítási-berendezéssel

Áveg- és bádognalackokban minden nagyságban.

Mindenütt kapható

Kérjen ingyenpróbát

Házhelyek

a Kaszás-telep Fancsovics-utcán, a vámospércsi-ut közvetlen közelében igen előnyös feltételek mellett eladók. A föld vályogvetésre alkalmas. Homok a helyszínen ingyen áll a telekvevők rendelkezésére.

Vevők a **Jelzalog és Hitelbanknál** (Piacz-u. 30. földszint) jelentkezhetnek, hol a telkekre és esetleg az építkezésre megfelelő kölcsönt is kaphatnak.

Kövesligeti ásvány gyógyvizek

főraktára Debreczen és vidéke részére

Klein Ignác

fűszernagykereskedőnél van, kihez minden héten érkezik friss töltésű forrás víz.

Akinek tehát egészsége drága, el ne mulassza a Kövesligeti ásványvizet állandóan használni.

Borral legjobb, legkellemesebb üdítő ital.

Dr. Than Károly egy. tanár s a külföldi szakorvosok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak róla s azt gyógyhatás tekintetében a „gleichenbergi“, bikszádi s a niederseltersi gyógyvizek fölé helyezte.

A Kövesligeti forrás igazgatóság.

Tiszta agyagból készült szép és jó

cserép, fali téglá

és legszebb

nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi agyagiparnál

Karczagon szereshető be.

Iskolás fiuk és leányok részére

intézeti fehérneműek

zsabkendők, matrácok, paplanok, flanel takarók, esőernyők

Donogán és Somossynál
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Csillár

perzsa szőnyeg, rézbutor, bronzárak,

valamint **előkelő uriszoba** berendezések, **eredeti olajfestmények**, ugy-szintén többféle dísz tárgyak, mint

alkalmi áruk

a legelőnyösebben beszerezhetőek
Andrássy-ut 35. I. em. alatt.
Viszontelárusítóknak nagy engedmény.

Alapítási tervezet.

Alólírtak „Arany Bika részvénytársaság” cég alatt és Debrecen székhellyel részvénytársaságot alapítunk. A vállalat tárgya a Debrecen sz. kir. várossal 138/8316/1911. bkgy. sz. közgyűlési határozat alapján megkötendő szerződés értelmében a debreceni Piac-utca 11., 13., 15. és a József kir. herceg-u. 1., 3. és 5. sz. telkeken egy 4 emeletes modern szálloda, kávéház, cabaret, színház, gőz- és kádfürdő és bérlakásokra szolgáló helyiségeket magában foglaló épületcsoport felépítése és 50 éven keresztül hasznosítása. A vállalat tartama bezárólag 1964. december 31-ig terjed.

Az egész épülettömb minden beépített tartozékaival együtt 1965. január hó 1. napján minden ellenérték nélkül Debrecen sz. kir. város kizárólagos tulajdonába megy át, illetve e napon a sz. kir. város által adott concessió megszűnik. A concessió tartama alatt a részvénytársaság a sz. kir. városnak évi bért fizet, mely 1913—14. évekre évi 30.000; 1915—24. évekre évi 40.000; 1925—34. évekre évi 45.000; 1935—44. évekre évi 50.000; 1945—49. évekre évi 55.000; 1950—54. évekre évi 60.000; 1955—1959. évekre évi 70.000 és 1960—64. évekre évi 85.000 koronában van közgyűlési határozattal megállapítva.

Az alaptőke 1.000.000 koronában állapítatik meg, mely 2500 db. 400 kor. névértékű és bemutatóra szóló részvényre oszlik. A circa 3 millió koronára előirányzott és a Debrecen sz. kir. várossal kötendő szerződésben részletezendő vállalati összegnek ezt meghaladó része, a sz. kir. város már megadott engedélye alapján, jelzálogkölcson útján szerezetik be, mely 50 év alatt visszafizetendő lesz.

A részvények az osztalék szelvényeken kívül az 1925. évtől kezdődőleg törzsszelvényekkel is ellátatnak, melyek a névérték 2 $\frac{1}{2}$ %-ával, tehát részvényenként és évenként 10 koronával váltatnak be és pedig az osztalék szelvényeket megelőző prioritással. Ezen törzsszelvények beváltása tartaléktőke képzése helyett történik és a 40 év alatt beváltandó törzsszelvények összege az alaptőkével egyenlő összeget fog a részvényeseknek juttatni.

Joga leendő a közgyűlésnek az alapszabályokban meghatározandó módon az 1925. év előtt is bármely üzleti év nyereségéből egy vagy több, a későbbi évekre preliminált törzsszelvény beváltását elhatározni, de 1925. év előtt csak akkor, ha az alapszabályszerű javadalmazások és a részvénytőke 6%-os osztalékán felül még tiszta nyereség mutatkozik.

Az aláírás zárhatárideje 1911. év október hó 15. napja. Tuljegyzés esetén a jegyzések visszautasítása vagy a reduccio mérve felett az alapítók az alakuló közgyűlés megtartásáig határoznak.

A részvényjegyzéssel egyidejűleg a jegyzett részvények 10%-a, 1911. évi október hó 20-ig pedig további 20%-a készpénzben a Magyar Általános Hitelbank budapesti fő- vagy debreceni fiókintézetéhez, a Debreceni Első Takarékpénztárhoz vagy a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bankhoz befizetendő. Az 1911. okt. 20-ig befizetendő 20% befizetésének elmulasztása esetére az alapítók a részvényjegyzés tényével feljogosítottak, hogy ezen 20%-os befizetést a részvényjegyzők helyett előlegezzék. A későbbi befizetések felett az alakuló közgyűlés határoz.

Az engedélyesekkel történt megállapodás alapján a concessióra vonatkozó szerződést a részvénytársaság Debrecen sz. kir. várossal az alakuló közgyűlésen erre vonatkozóan hozandó határozattal közvetlenül köti meg.

Ennek ellenében az alapítók részére a következő előnyök biztosítatnak:

1. Az alapítók kinevezik a részvénytársaság igazgatóságát 3 évre és jogtanácsosát, ki a vállalat összes jogi teendőit ellátja, 10 évre.

2. A részvénytársaság átveszi a vállalati épületek felépítésére Hajós Alfréd és Villányi János budapesti műépítészekkel, valamint átveszi a Magyar Általános Hitelbankkal létesített megállapodásokat és a bennük foglalt kötelezettségek alól alapítókat mentesíti; átveszi továbbá a 138/8316/1911. bkgy. sz. határozat folytán az engedélyesekre háruló kötelezettségeket, melyek alól engedélyesek mentesítendők.

3. Az alapítók az alapítás körül, valamint a részvénytársaság által átveendő szerződésekkel felmerült alapítási költség, ugyancsak a jelen vállalat alapjául szolgáló és az új építkezés nyers anyag szükségletének jelentékeny részét kitevő nyersanyagok és kész alkatrészek átengedése fejében, valamint kész kiadásaiak megtérítéséül, tehát minden más ellenszolgáltatás nélkül jegyeznek és kapnak a társaság részvényeiből 125.000 korona névértékű részvényt és ezen felül készpénzben fizet a részvénytársaság az alapítók részére 10.000 koronát.

4. Az alapszabályokba felveendő lesz oly rendelkezés, hogy 1—1 igazgatósági tag a Magyar Általános Hitelbank, a Debreceni Első Takarékpénztár, a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank és az Általános Forgalmi Bank által kijelölendő személyek közül, 1—1 felügyelő-bizottsági tag pedig a Magyar Általános Hitelbank, a Debreceni Első Takarékpénztár és a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank által kijelölendő személyek közül lesz a közgyűlés által választandó mindaddig, míg nevezett intézetek összes jegyzett részvényeik birtokában vannak.

Az építkezés tartama alatt a társasági pénzek kezelése és a bankári teendők ellátása a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókja, a Debreceni Első Takarékpénztár és a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank között oszlik meg.

Ezen tervezet alapján az 1.000.000 (egy millió) korona alaptőkét jegyzés alá bocsátjuk.

Debrecen, 1911. szeptember hó 1. napján.

Magyar Általános Hitelbank

megbízásából debreceni fiókja.

Debreceni Első Takarékpénztár.

Debreceni Ipar és Keresk. Bank.

Általános Forgalmi Bank R. T.

Debrecen.

Dreher Antal serfőzdéi R. T.

Budapest.

Hajós és Villányi,

műépítészek, Budapest.

Keresztési Kiss József dr.,

ügyvéd, Debrecen.

dr. szikszói Szabó László,

bankigazgató, Debrecen.

dr. Tüdös János,

orsz. képviselő, Debrecen.

Békés Gyula,

színművész, Debrecen.

Debreceni Jenő,

Debrecen sz. kir. város vil. váll. igazgatója, Debrecen.

Fisch Lajos,

bankigazgató, Debrecen.

Fürst Ödön,

nagybirtokos, Debrecen.

dr. Kardos Endre,

ügyvéd, Debrecen.

dr. Szántó Sámuel,

bankigazgató, Debrecen.